

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА ФОНДАЦИЯ “МЕЖДУНАРОДНА СОЦИАЛНА СЛУЖБА – БЪЛГАРИЯ” ЗА 2007 Г.

ВЪВЕДЕНИЕ:

През 2007 г. усилията на екипа на Международна социална служба–България бяха насочени основно към качествено предоставяне на социалните услуги, които организацията управлява. Организацията приключи работата си по два основни проекта, свързани с развитието на нови за страната добри практики за работа с младежи от специализираните институции за деца и на нови тип социални услуги за деца и семейства.

През изминалата година, в качеството си на кореспондент в мрежата на международна социална служба, организацията се стремеше да повишава професионалната си компетентност за работата си по казуси, касаещи съдбата на деца и семейства - български граждани, които се намират в чужбина.

През 2007 г. МСС-България продължи да търси партньори от НПО, държавни институции и местни власти на базата на споделяни общи идеи и приоритети за решаване на проблеми, свързани със закрилата на детето, както и по конкретни казуси.

В процеса на изпълнение на дейностите по проектите, по които организацията работи през годината, членовете на екипа повишиха професионалната си компетентност по редица въпроси, свързани с благосъстоянието на децата чрез участие в обучения, работни срещи и конференции.

ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ И РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА ПО ТЯХ:

През 2007 г. дейността на организацията е насочена основно в три направления:

I. Работа по проекти в областта на закрилата на детето;

II. Предоставяне на социални услуги в общността за деца и семейства;

III. Работа в мрежата на Международна социална служба в качеството ѝ на кореспондент за разрешаване на социални проблеми на български граждани, които се намират във втора страна.

I. РАБОТА ПО ПРОЕКТИ.

1. „ CLIP- Проект за социална интеграция и професионална реализация на младежите, напускащи ДОВДЛРГ” - 1.01.-31.10.2007 г.

В края на 2006 г. Швейцарската агенция за развитие и сътрудничество реши да удължи с още 10 месеца дейностите на проекта , основно в две направления:

А. Мониторинг на услугите, създадени в рамките на проекта в пилотните общини – В.Търново, Ловеч и Севлиево – Център за социална рехабилитация и интеграция и Защитено жилище за младежи, напуснали ДДЛРГ и в риск от общността, както и наблюдение и оказване на подкрепа на работата на екипите на домовете с младежите, на които предстои да ги напуснат през 2007 г. в

От началото н 2007 г. Домовете за деца от 3 до 18 години преминаха на подчинение на общините. Този процес създаде значителни трудности в изпълнение на предвидени дейности по проекта. Самият процес отне повече от 6 месеца, през които персоналът смени своя работодател (с големи сътресения и съпротиви) и на места, но не навсякъде, собствеността върху сградите бе прехвърлена от МОН на общините. В трите пилотни общини този процес също бе съпроводен от проблеми, което се отрази на мотивацията на персонала за работа.

Въпреки съществуващите трудности на ниво домове, процесът на мониторинг, макар и с по-малка интензивност, продължи и през 2007 г. Представители на екипите на домовете бяха канени за участие в поне една от провежданите срещи с екипа на услугата за младежи. Целта бе да се уточнят параметрите на съвместната работа за идущия период и да се решават нововъзникващи проблеми.

През 2007 г. експертите на МСС – България участваха в изработване на критериите за подбор на младежи в ЗЖП съвместно с екипите на домовете и услугата. Бяха проведени по две срещи с младежите от ЗЖП (Ловеч –април и октомври 2007, Севлиево – януари и март 2007г., В. Търново – април 2007 г.) за стимулиране на тяхното участие в процеса на разработване на вътрешните правила за живот в ЗЖП. В резултат на тези срещи съществуващите правила бяха преразгледани и преформулирани.

През м. май 2007 г. беше извършена втора оценка на ефектите на ЗЖП върху живота на ползвателите и на промените, настъпили за едногодишния период от предишната оценка. Обект на изследване бе организацията на живот в „Защитеното пространство”, ефектите върху качеството на живот, уменията и личностовото развитие на младежите. Бяха изследвани младежите, които живеят в ЗЖП, деца на възраст 15-17 години от трите дома (14), които все още не живеят в ЗП, както и възпитателите от домовете, директори, психолози, социални работници и педагози (9 души общо). Интервюирани са общо 17 младежи от ЗП, от които 5 от В.Търново, 5от Севлиево и 7 – от Ловеч. 8 от младежите живеят в ЗП от миналата година, а останалите са настанени през тази учебна година. Използвана беше методиката от предишната година /фокус-групи, интервюта, въпросници/, като беше въведен и въпрос “Промени ли се нещо в ЗП в сравнение с миналата година?”. Всички интервюирани – както младежите, така и професионалистите, работещи в домовете определят ЗП като форма на работа, която подготвя младежите за самостоятелен живот. Те считат, че ЗП постига тази цел благодарение на организацията на материалното пространство, както и на правилата и начина на живот в групата. ЗП дава възможност на младежите да живеят в малка група, да разполагат с лично пространство, да имат по-голяма самостоятелност,

да подобряват битовите си умения. Децата, които не живеят в ЗП, също познават много добре целта, организацията на живот и правилата в ЗП, тъй като са гостували в ЗП и са разговаряли с живеещите там младежи.

И в трите дома в началото на учебната година живеещите в ЗП са разработили свои вътрешни правила за живот в ЗП съвместно с възпитателите, които отговарят за работата в ЗП. Младежите считат, че правилата са добри и отразяват спецификата на живота в малката група, като им помагат да организират добре ежедневието си. Не са срещали проблеми, свързани с несъгласие на някои от членовете на групата да ги изпълняват. Не смятат, че има нужда от промяна на писмено разработените правила. От друга страна споделят, че има някои неписани правила /като например забраната да се използват газовите готварски печки в ЗП в Ловеч/, които пречат на подготовката им за самостоятелен живот. В Севлиево младежите споделят несъгласие с правилото да приемат гости само след разрешение на възпитателите, докато в другите два дома това правило се одобрява от всички младежи.

Възпитателите споделят, че докато през първата година от функционирането на ЗП е имало трудности при първоначалната адаптация на младежите, свързани със спазването на правилата, през тази година групата успешно договаря отношенията си, без да се налага посредничеството на възпитателите.

Всички младежи от ЗП в домовете във В.Търново и Ловеч споделят, че в ЗП те се чувстват много по-добре, отколкото в големите групи в останалата част от дома. Особено високо оценяват възможностите, които то дава за подготовка на уроците, за придобиване на битови умения, както и за личностовото им развитие /самостоятелно вземане на решения, опознаване на собствените възможности и придобиване на самочувствие/. Една част от младежите считат, че в ЗП имат по-малка възможност за общуване с приятели, но оценяват това като полезно за подготовката им за самостоятелен живот, защото си дават сметка, че след напускането на институцията ще живеят по начин, различен от колективния начин на живот в дома. В ЗП в Севлиево младежите дават противоречива оценка на начина на живот в ЗП. Една част от младежите /тези, които живеят в ЗП от миналата година и вече са навършили пълнолетие/ изразяват недоволство от това, че възпитателите упражняват по-голям контрол в сравнение с миналата година. Младежите преживяват това като нарушаване на тяхната самостоятелност. Въпреки това недоволство, породено от промените в организацията на работа на възпитателите, както и на нарасналата самостоятелност на младежите, общата им оценка за живота в ЗП е положителна. Децата, които все още не живеят в ЗП, високо оценяват материалните условия, като наличието на пералня, на баня, която се ползва от малко хора, възможността за приготвяне на храна и напитки, както и по-добрата хигиена, която се поддържа. В ЗП е по-спокойно, тъй като младежите живеят в малка група. Другото, което е много привлекателно според тях, е относителната самостоятелност и по-малкия контрол от страна на възпитателите.

И възпитателите, и младежите изтъкват следните предимства на ЗП, които според тях допринасят за подготовката за напускане на институцията и за самостоятелен живот:

- лично пространство
- живот в малка група, поради което има по-малко конфликти, общуването между младежите се подобрява, научават се да се договарят, да си оказват взаимопомощ

- по-голямата самостоятелност /всеки младеж има собствен ключ, възпитателите не контролират дребни детайли от живота им, младежите сами стават за училище, сами разпределят времето си, сами регулират отношенията си/ създава в младежите чувство за свобода, за възможности за избор, като по такъв начин се възпитава у тях самостоятелност, отговорност, организираност и самоконтрол.
- обстановката е приятна, уютно и красиво е , което създава у младежите усет за красивото и косвено съдейства за повишаване на самооценката
- добри материални условия, които правят почистването, прането и къпането лесно и приятно, поради което у децата се създават хигиенни навици
- възможност за създаване на умения за боравене с електродомакински уреди и за други битови умения
- поради по-голямата самостоятелност, която им се дава, младежите изграждат отговорност, самоконтрол, както и самочувствие и самоувереност

През месец септември 2007г. в с. Велчево се проведе едnodневна работна среща за обмяна на опит между представители на ДДЛРГ, ОЗД и общините по КЛИП 1 и КЛИП 2. На тази среща се акцентира **върху изработването на единни критерии и стандарти за качество на грижата и живота на младежите в ЗЖП в ДДЛРГ**, бяха споделени добри практики в отделните домове, дискутираха се отделни етапи от работата по подготовката за напускане.

2. Мониторинг на дейността на ЦСРИ и на „Защитеното жилище за младежи, напускащи ДДЛРГ”

Основните проблеми, които бяха идентифицирани в продължение на 10-те месеца са свързани основно с продължаващото тежестно но професионалистите, работещи в услугата и трудности в осигуряване на приемственост и адекватно въвеждащо обучение на новите членове на екипите. В резултат от тези процеси се установиха проблеми на комуникацията между екипите и домовете за деца, както и множество пропуски в разработването и поддържането на необходимата задължителна документация. През 10-те месеца на работа, основно усилията на екипа на МСС бяха насочени към създаване и поддържане на задължителната документация в услугата, както и на тази, свързана с работата по случай, в съответствие с българското законодателство в социалната сфера.

Експертите на МСС оказваха професионална подкрепа на екипите на ЦСРИ по отношение на работата с биологичните семейства на децата, настанени в ДДЛРГ. В резултат от това екипът на ЦСРИ-Ловеч започна работа с 12 деца с нарушени връзки с родителите, настанени в ДДЛРГ, за подобряване отношенията родител – дете, като на екипа бе поставена задача да подготви детето за предстоящите срещи с неговите близки, да изгради позитивни нагласи към семейството с оглед приемане на родителите.

Веднъж месечно се инициираха, координираха и фасилитираха срещи между ОЗД и ЦСРИ за съвместна работа по случай и изследване на възможностите за реинтеграция на деца, настанени в ДДЛРГ. В резултат на това ЦСРИ - Ловеч съвместно с ОЗД работи по 15 случая за оценка на възможностите за реинтеграция в биологичното семейство. В Севлиево ЦСРИ работи с родителите на децата, посещаващи дневната група в Дома.

За периода на отчета през ЗЖ са преминали общо 34 младежи, съответно в Ловеч – 10, Севлиево – 11 и В. Търново- 13. За същия период ЗЖ са напуснали общо 21 младежи, от които – ЗЖ в Ловеч - 6, ЗЖ в Севлиево - 5 и 10 от В.Търново. Средният период на престой е минимум 3 месеца и максимум 11. 90% от напускащите младежи имат постоянен трудов договор, осигурена квартира, заделени средства за наем, преминали са първите етапи на адаптация в града и на работното място. От преминалите през ЗЖ младежи, двама младежи са от общността; 19 са от ДДЛРГ в съответната община и 13 са от ДДЛРГ от други общини. **За периода ЦСРИ са работили по общо 116 случая, от които ЦСРИ- Ловеч 37, ЦСРИ-Севлиево – 29 и ЦСРИ-В.Търново - 50. Повече от 60% от случаите са насочени от ОЗД, една част от училищата, МКБППМН, пробационната служба, и 10% са самозаявили се клиенти.**

За представяне на методологията на работа на „Наблюдаваното жилище” и обсъждане на възникващите въпроси бяха проведени две срещи (през м. март и юни 2007г.) с специалистите от услугите в трите общини, домовете за деца и екипа на МСС-България. Основните проблеми и въпроси и на двете срещи бяха свързани с изключителното насочване на екипа на единната услуга към подготовката за напускане и самостоятелен живот на младежите от домовете, работа с тези от тях, настанени в мярото за живеене, като част от услугата. Това е свързано с намаляване на отговорностите по отношение работата с децата в риск на възраст под 13-15 години, изпращани от ОЗД с направление за ползване на социална услуга. Това ограничаване на дейността на сегашия ЦСРИ няма да се отразивърху вече постигнатото от екипа в Ловеч и В. Търново, тъй като там се реализират проекти по ФАР, част от които е надграждането на ЦСРИ и разкриването на нова услуга с много по-голям спектър от дейности, а именно Център за общесвена подкрепа.

В началото на месец септември 2007г. във В.Търново по инициатива на МСС – България се състоя работна среща между представители на екипите на социална услуга за младежи, общините, РДСП и ДСП за изработване на стандарти и критерии за качество на грижата в Защитено жилище, което бе предшествано от едnodневно обучение по темата. Бяха набелязани общата рамка и основните раздели на стандартите за качество.

МСС организира следните обучения: юли 2007г. в София на тема „Работа с деца, жертви на трафик” и през септември в Търговище- Работа със семейства. Експертите на организацията насочваха екипите в отделните общини към участие в различни обучения за повишаване на професионалните компетентности, организирани от други НПО, като Управление на социалните услуги, Работа с деца, жертви на насилие,

През април 2007 г. МСС подкрепи екипа на услугата в Севлиево за изработване на стратегия за превенция на насилието на ниво община съвместно с общинската администрация, ДДЛРГ, РИО и ОЗД, като оказва методическа подкрепа и предостави печатни материали, насочени към децата и към техните родители.

На 13 и 14 октомври 2007 г. се проведе заключителна среща с младежите, напуснали домовете от трите пилотни общини, випуски 2003 до 2007 вкл. От общо 140 младежи, напуснали ДДЛРГ в пилотните общини за периода, на срещата присъстваха 49. Преобладаващата част от тях са от випуск 2003, 2004 и 2005г. Този факт може да бъде обяснен с това, че специалистите от ЦСРИ и ЗЖ са слабо мотивирани да извършват последващо проследяване на младите хора, след напускане на институцията и/ или след напускане на ЗЖ, поради което с повечето от тях няма контакт и поради това те не са били поканени за участие в срещата. Въпреки, че срещата нямаше за цел

да прави оценка на качеството на услугите, след представяне на филма, изработен в рамките на проекта „Дом в дома”, започна дискусия за положителните и отрицателни характеристики на услугата, вкл. и ЗЖП в домовете . След това участниците в срещата бяха разделени на две групи, като им бе поставена задача, да споделят своя опит за справяне с проблемите на самостоятелния живот, различните стратегии за тяхното преодоляване, кой какво реално е постигнал и как определят критериите за постигнат успех. Като критерии за постигнат успех и двете групи са посочили: да имаш осигурено жилище, за което сам да заплащаш; да имаш работа; да имаш собствени доход; да имаш приятел/ка; да имаш приятели, с които да се веселиш и скърбиш; да си приет от колегите.

II. Разпространение на подхода „умения за живот” чрез разпространение на Наръчник за професионалисти за работа с младежите над 15 год. за самостоятелен живот и Работна книжка за младежи , разработени в рамките на проекта.

От 1 януари 2007 г. започна изпълнението на подпроект „Разпространение на Ръководство за обучение на професионалисти от „Специализираните институции, предоставящи социални услуги – Домове за деца” относно подготовка на децата за придобиване на умения за самостоятелен живот”, който цели да разпространи и въведе в практиката на ДОМОВЕТЕ ЗА ДЕЦА, ЛИШЕНИ ОТ РОДИТЕЛСКИ ГРИЖИ (ДДЛРГ) на Наръчника за професионалисти в двете му части и на Работната книжка за младежи.

Проектът обхваща 30 дома за деца от 7 до 18 години, които бяха подбрани от предоставения от ДАЗД списък на всички домове от този тип, общо 65. От списъка бяха изключени тези домове, които подлежат на закриване в резултат от оценката от 2006 г. на междуведомствената комисия, ръководена от ДАЗД за състоянието на специализираните институции (2 дома), пилотните домове от КЛИП (4 дома), домовете, в които бе проведено подобно обучение от фондация „Партньори-България” (19 дома), както и тези домове, в които бе пилотирана частта от Наръчника, подготвена в рамките на проекта на МОН (6)

С оглед извършваната от началото на 2007 г. децентрализация на домовете за деца и преминаването им към общините и с цел успешното изпълнение на проекта, на 30 март 2007 г. МСС - България сключи тристранно споразумение за сътрудничество с Държавната агенция за закрила на детето и Агенцията за социално подпомагане за провеждане на обучение на представители на екипите на избраните 30 дома.

Основните цели на проекта бяха: **1.** Да разпространи модела, разработен в рамките на проект CLIP, между младите хора и професионалистите от 30 Дома за деца с акцент върху придобиването на умения за самостоятелен живот и по този начин да окаже въздействие и подобри живота на младежите в домовете в България; **2.** Да придружи разпространението на Наръчника за професионалисти и Работната книжка за младежи с оглед осигуряване правилното разбиране и използване на тези продукти от целевите групи, към които са насочени.

Планираните дейности включваха: **1.** Формиране на пул от обучители; **2.** Обучение на обучителите: разработване на дизайн и програма на обучението и провеждане на обучението; **3.** Обучение на представители от Домовете за деца за обучители; **4.** Дейности по мониторинг на процеса от екипа на МСС-България.; **5.** Провеждане на Семинар за обсъждане на резултатите от мониторинга.

Резултати от работата по въвеждане на подхода „умения за живот”:

От изпълнение на проекта на МСС-България, финансиран от ШАРС:

1. Създаден е пул от обучители, включващ 10 души- 5 социални работници и 5 психолози. Екипът е избран от професионалисти, които вече имат опит в подобно обучение –от МСС-България, от услугите за младежи, напуснали домовете за деца, изградени в рамките на КЛИП в Севлиево и В. Търново, от ИСДП, от Комплекса за социални услуги за деца- Търговище.
2. Проведено е 9 дневно обучение на обучителите за представяне на двете части на Наръчника.
3. Разработена е програма за обучение на професионалистите от домовете. Програмата е разделена на три модула, всеки с продължителност 3 дни.
4. Проведено е обучение по трите модула на 154 професионалисти, включващи възпитатели и психолози от екипите на 30 дома за деца, съгласно приложения списък, представители на ОЗД, а в някои общини и на общинската администрация. Разпространение са по 150 екземпляра от двете части на Наръчника (средно по 5 от двата на дома в зависимост от броя на персонала).
5. Проектът завърши на 5 октомври със семинар, на който директори и представители на домовете и пулът от обучители обсъдиха постигнатите резултати и данните от обратната връзка и набелязаха основните трудности, както и задачите и необходимите условия за трайно въвеждане на този подход в работата на домовете. На семинара взеха участие представители на МОН, ДАЗД и УНИЦЕФ.

Резултати от обратната връзка от обучението:

След провеждането на трите модула чрез въпросник е поискана обратна връзка за качеството, полезността и приложимостта на това обучение, както и за евентуални трудности при прилагането на подхода и за необходимостта от последваща подкрепа за успешното му прилагане.

Получена е обратна връзка от 19 институции и 119 професионалисти, което представлява 63 % от домовете и 77% от хората, участвали в него.

Първите два въпроса се отнасят до качеството на обучението. На първия въпрос ”Смятате ли, че обучението обхваща всички аспекти на подхода умения за живот” почти 100% от анкетираните са отговорили, че то напълно обхваща всички аспекти на този подход. Само 5 човека, което представлява по малко от 0.4 % отговарят, че ги обхваща частично, и са посочили като недостатъчно представени хигиенните навици, личен и семеен бюджет и организация на ежедневиия бит. Вторият въпрос се отнася до методите на обучение. Всички /с изключение на 1 човек/ считат, че те напълно отговарят на целите и съдържанието на обучението, както и на спецификата на обучаваната група.

Всички анкетираните високо оценяват ефективността на обучението. 100% / с изключение на един човек/ отговарят, че са научили много нови неща и то е подобрило професионалната им компетентност. Единствено 1 човек /психолог в дома/ отговаря, че вече е познавал този подход.

На въпроса „Бихте ли приложили този подход в ежедневиата практика на дома и по какъв начин 87 % отговарят, че ще го прилагат както в индивидуалната, така и в груповата работа с деца, 10% отговарят, че ще го прилагат в индивидуалната работа, и около 4 % - в груповата работа.

Голям интерес представляват отговорите на отворения въпрос „Какви трудности очаквате да имате при прилагането на подхода?“. 87% считат, че няма да имат трудности, тъй като обучението им е дало добра подготовка. Останалите 13% изтъкват следните трудности, степенувани според честотата на посочването им:

- недостатъчно персонал
- липса на финансови средства
- причини, свързани с липсата на мотивация и интерес у децата
- трудности при прилагането при деца с увреждания
- недостатъчна квалификация на персонала

92.2% от анкетираните считат, че имат нужда допълнителна подкрепа, за да могат да приложат подхода в практиката. По отношение на формите на подкрепа се посочва необходимостта от продължаващо обучение, както и от консултация и супервизия, като 50% считат, че имат нужда както от продължаващо обучение, така и от супервизия и консултации, 21% посочват необходимостта само от продължаващо обучение, а 29% - само от консултации и супервизия.

На отворения въпрос „Имате ли конкретни предложения с оглед успешното прилагане на подхода и работата по подготовка на младежите за напускане на дома“ са отговорили около 50% от анкетираните. Голяма част от тях изтъкват необходимостта от изграждане на ЗП, от повече персонал, от започване на подготовката при децата от по-ранна възраст. Други свързват успеха на прилагането на подхода с включването и ангажимента на други институции, както и с екипната работа.

2. CLIP-2 „ Проект за социална интеграция и професионална реализация на младежите, напускащи ДОВДЛРГ“ - 15.09.2006-31.12.2008 г.

Изпълнява се в общините Смолян, Враца и Стара Загора. Финансира се от ОАК, САЩ и Международна социална служба- Швейцария.

Проектът мултиплицира резултатите от CLIP-1. Работи се по същата методика, като при обученията в умения за живот се използва Ръководството за професионалисти и Работната книжка за младежи, разработени в рамките на CLIP-1.

До края на 2007 г. бяха проведени обучения на професионалистите от домовете, както и на младежите на възраст 15-18 г. съгласно утвърдения план.

На ниво община и в трите общини с решения на ОС бяха предоставени апартаменти за изграждане на социалната услуга за младежи - Наблюдавано жилище- с капацитет 6 души в Смолян и по 8 – в Стара Загора и Враца. Предоставени са и помещения за консултативен център като част от услугата.

3. Проект 2005/107-8807: Изграждане на партньорска мрежа за социално включване. Насърчаване на равноправно отношение към уязвими и непридружени деца. Европейска Комисия. Програма за партньорска мрежа. Компонент: Гражданско общество- България и Румъния - 6.12.2005 - 6.12. 2007. Водеща организация -GVC, Италия

Основна цел на проекта е: Да се повиши капацитетът на организации на гражданското общество (ОГО) в България и Румъния, които вече активно работят в сферата на грижата за деца, с оглед насърчаване и подобряване на социалното включване и еднаквото отношение към децата в неравностойно положение чрез по-добро познаване на потребностите им и добрите европейски практики.

Основна задача на организацията през целия период на изпълнение на проекта, в качеството ѝ на един от българските партньори, бе да насочва целите на Проекта и дейностите му към съответни организации и структури на местно ниво, за да може да създаде формални/неформални местни мрежи за сътрудничество.

През 2007 г. МСС-България продължи да развива партньорската мрежа с НПО и местна администрация в областта на социалните услуги за деца, която е една от целите на проекта. По инициатива на организацията на 27 февруари 2007 г. се състоя среща между експерти от 5 НПО, доставчици на услуги в Комплексите за социални услуги за деца и семейства. На срещата бяха обсъдени резултатите от дейността на Комплексите през 2006 г, качеството на предоставяните услуги и най-вече, взаимодействието с ОЗД. През май 2007 г. МСС-България бе приета за партньор в мрежата на НПО, активни в социалната сфера – „Фамилия Социални политики”, която от началото на 2007 г. има 27 активни члена. В тази посока, бяха и проведените две срещи за обмяна на опит и добри практики (през м.юли и декември) между екипите на Комплексите за социални услуги в Стара Загора, управляван от Сдружение „Самаряни” и този на Комплекса в Търговище, управляван от МСС-България.

На 19-21 март 2007г. в София, х-л Рила, се проведе международен семинар с всички партньори по проекта за обсъждане на темите, които ще бъдат включени в планираните обучения през м.юли и септември. МСС-България бе отговорна за организацията и провеждането на събитието. В резултат от работата през тези дни бяха определени няколко области на обучения в България – деинституционализация на грижите за децата в България, трафик на деца, междуетническо сътрудничество.

През 17-19 юли 2007 г. в София, х-л Св.София се проведе първият обучителен модул на тема: „Трафик на деца”, в който участваха членове на екипите на действащите Кризисни центрове за деца, жертви на трафик в страната, НПО, активни в тази област, държавни институции, ангажирани с тези проблеми. Обучението се изнесе изцяло от италиански водещи експерти в тази област, представители на различни професии и институции. Обучението бе оценено изключително високо то участниците, като най-доброто в тази област, провеждано досега в страната. През м. септември във Варна се проведе останалите обучителни модули, в които експерти от организацията участваха като обучители.

През периода 17-27 ноември се проведе Учебно посещение в Италия, регион Емилия-Романия на 7 представители на НПО от страната, ДАЗД и АСП, съвместно с представители на НПО от Румъния. Бяха проведени срещи и посещения на различни услуги за деца и семейства, регионална и местна администрация.

4. Проект: Въвеждане на подхода „Умения за живот” в специализирани институции, предоставящи социални услуги – Домове за деца, лишени от родителски грижи, както и в институции за деца с противообществени

прояви- СТИ и ВУИ, 1 ноември 2007-30 октомври 2008, финансиран от УНИЦЕФ.

Дългосрочна цел/очаквани резултати от изпълнението ѝ: Придобиване на умения за живот в съответствие с възрастта при всички деца и младежи, които се настаняват в специализирана институция/Всички деца и младежи, които напускат домовете за деца, лишени от родителски грижи и специализираните институции за деца с противообществени прояви имат развити социални умения и умения за самостоятелен живот.

Краткосрочни цели: 1. Въвеждане на подхода „Умения за живот” за децата от всички възрастови групи на домовете за деца, лишени от родителски грижи, необхванати досега или обучавани от Партньори-България, както и в специализираните институции за деца с противообществени прояви, като по този начин ще се окаже въздействие и подобри живота на младежите в домовете; 2. Придружаване разпространението на Наръчника за професионалисти и Работната книжка за младежи с оглед осигуряване правилното разбиране и използване на тези продукти от целевите групи, към които са насочени.

Очаквани резултати от изпълнението на краткосрочните цели:

- 150 професионалисти са получили обучение за въвеждане на подхода „умения за живот
- В 50% от ДДЛРГ и в СПИ/ВУИ е установена практика за работа с децата по подхода „ умения за живот”
- Всички деца от ДДЛРГ и СПИ/ВУИ имат разработени планове за грижи, съобразени с методическите изисквания на ДАЗД и МОН, в които е включено обучението за придобиване на умения за живот.
- Подходът „умения за живот” се прилага спрямо децата от всички възрастови групи в специализираните институции.

5. Проект “ Наш дом”, Дряново и „Регионален ресурсен център за обществена подкрепа „Отворена врата”, В.Търново - 1 март 2007- юни 2008. Финансират се по програма ФАР 2004 „ Деинституционализация посредством предоставяне на социални услуги в общността за рискови групи.

И в двата проекта МСС-България е партньор. Организацията има ангажименти по отношение обучението, консултирането и супервизията на персонала, разработването на методологията на услугите и документацията по тях. Всички ангажименти на организацията са изпълнени съгласно утвърдения график на дейностите.

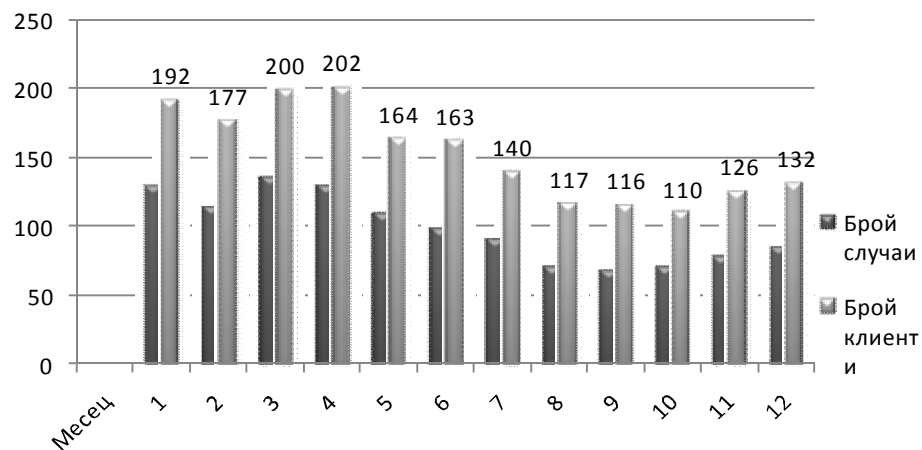
II. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА ЗА ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА

КОМПЛЕКС ЗА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА, ТЪРГОВИЩЕ

1. Център за обществена подкрепа

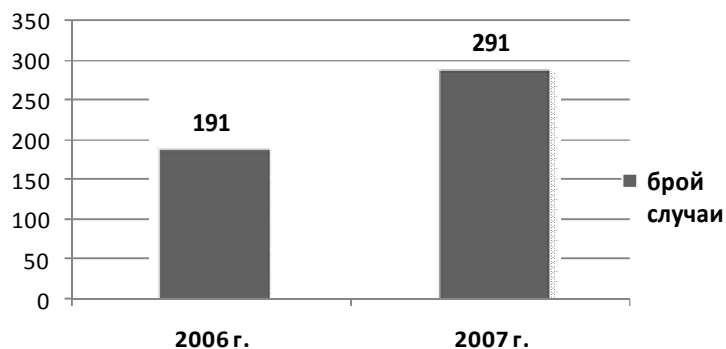
Общият брой на случаите, по които е работил ЦОП, през 2007г. е 291 (фигура 1). В този брой са включени и случаите/клиентите на Дневния център за деца с увреждания, който все още е в състава на ЦОП.

Фигура 1. Брой случаи и клиенти на Центъра за обществена подкрепа, вкл. Дневен център за деца с увреждания, за 2007 г. по месеци

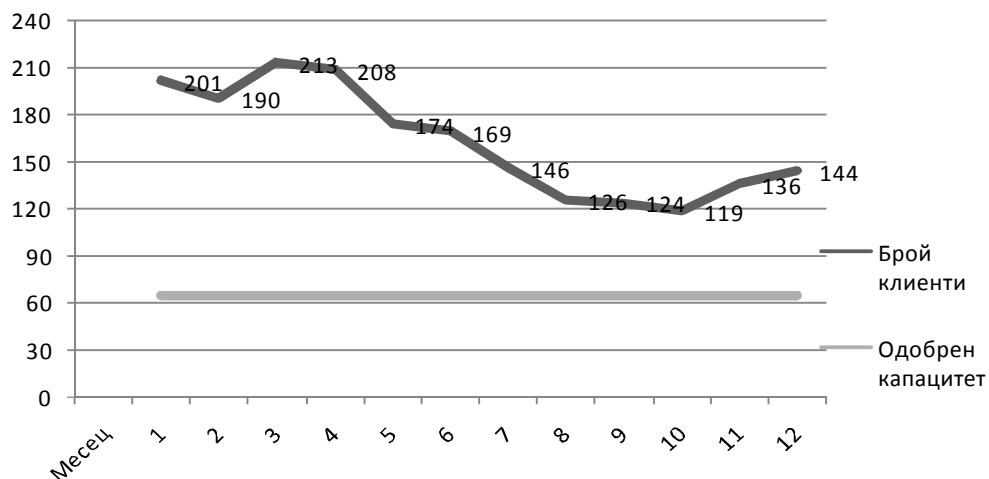

В сравнение с натовареността на ЦОП през 2006 г. (фигура 2), както и в сравнение с капацитета, одобрен от Общински съвет-Търговище и финансиран чрез държавно-делегираните бюджети (фигура 3) се установява двукратно и дори трикратно увеличаване интензивността на работата.

Фигура 2. Брой случаи в ЦОП, вкл. ДЦДУ, за 2006 и 2007 г.

Фигура 3. Брой клиенти на ЦОП спрямо одобрения и финансиран средномесечен капацитет

Разпределението на случаите по направления е представено в таблица 1. От нея се вижда, че с най-голям брой са случаите, свързани с основната цел на работата на КСУ – подкрепа на процеса на деинституционализация.

Таблица 1

Видове услуги	Брой случаи
Превенция на изоставянето	30
Реинтеграция в биологичното семейство	13
Работа с деца в специализирани институции	110

Превенция на отпадането от училище	12
Превенция на противообществените прояви	14
Кризисен център	18
Работа с деца, жертви на насилие	4
Подкрепа и консултиране на семейства	76
Работа по приемна грижа	14
Общо в ЦОП	291

От 30-те случая по **превенция на изоставянето в специализирана институция**, по които е работено през 2007 г., 21 вече са приключени. Успешна превенция на изоставянето е осъществена в 19 от случаите. Два от случаите са приключили с настаняване на децата в институция.

Работата с деца от ДДЛРГ включва участие на екипа на ЦОП в изготвянето и актуализирането на индивидуалните планове за грижа и работа по подготовка на младежите за напускане на институцията и придобиване на умения за самостоятелен начин на живот. Социални работници от ЦОП като част от мултидисциплинарен екип, включващ представители на ДСП и ОЗД, на ДДЛРГ и Дирекция „Бюро по руда” /за по-големите деца/ е участвал в изготвянето на плановете на 110 деца – 58 от ДДЛРГ – Омуртаг и 52- от ДДЛРГ – Попово.

След изготвянето на индивидуални планове на всички деца в ДДЛРГ гр. Попово, екипът на ЦОП започна провеждането на групова работа с младежи, на които им предстои да напуснат скоро институцията. Обхванати са 10 деца от 14 до 17 годишна възраст. Целта на работата е придобиване на умения за самостоятелен живот. Трима от младежите, на които им предстоеше напускане на ДДЛРГ гр. Попово, бяха подготвени за настаняване в защитено жилище. Двама от тях са настанени в ЗЖ - гр. Велико Търново, а един – в ЗЖ в гр. Севлиево, където живеят в настоящия момент и се справят много добре със самостоятелния начин на живот.

През 2007 г. са предоставени услуги по **реинтеграция в биологичното семейство по 13 случая**. Услугите включват дейности, свързани с подготовката на децата и семействата за реинтеграцията, както и дейности по проследяване на слединтеграционния процес. До края на годината са приключени 12 от случаите, като 10 от тях са завършили с успешна реинтеграция.

Тясно свързана с превенцията на изоставянето е и работата по оказване на **подкрепа и консултиране на семейства**. По това направление през годината е работено по 76 случая. Работата включва дейности за повишаване на родителския капацитет на клиентите, мотивиране за започване на работа, съдействие за подобряване на финансовото състояние на семействата. За целта те се консултират по въпроси на социалното подпомагане /ЗЗД, ППЗЗД, ЗСП, ППЗСП/ и трудовата реализация и се оказва съдействие пред институции /ОЗД, РПУ, ДБТ, ДСП/. Децата получават

психологическа и педагогическа подкрепа. 50 от случаите са приключени, 35 от тях успешно.

През 2007 г. КСУ постигна значителен напредък в работата по популяризиране на **приемната грижа**. В резултат от проведената информационна кампания до края на 2007 г. 14 семейства са заявили желание да станат приемни родители. Всички кандидати с направление от ОЗД са насочени към ЦОП за проучване, обучение и оценяване. В ЦОП е определен екип от 4 души – двама социални работници и двама психолози, които след получаване на допълнително обучение работят приоритетно по приемна грижа. Проучването и обучението на кандидатите се извършва по специално разработена в съответствие с нормативните изисквания методика. Четири от семействата вече са одобрени от Комисията по закрила на детето, в две от тях са настанени деца. Екипът по приемна грижа извърши работата по взаимно опознаване и създаване на връзка между семействата и децата преди настаняването им, а след настаняването продължава да им оказва подкрепа. В края на 2007 г. започна процесът на оценяване и обучение на нови 7 кандидатите, и са получени направления за останалите семейства, работата по които ще започне през 2008 г.

Работата по **превенция на насилието** се водеше в две насоки:

- превантивна групово работа с деца в училищна възраст
- работа по случаи на деца, жертви на насилие, включително и с деца, настанени в Спешен прием

Груповата работа по превенция на насилието обхваща 94 деца – 69 ученици от 7-ми до 11 клас от гр. Омуртаг и 25 ученици от 8-ми клас от гр. Търговище. Тя се проведе по заявка на инспектор ДПС – гр. Омуртаг и на педагогически съветник от гр. Търговище във връзка със зачестилите актове на насилие между ученици в съответните класове, както и поради сигнали за семейно насилие. Проведените групови занимания имат за цел децата да могат да разпознават различните видове насилие, да познават органите за закрила и начините за сигнализиране, както и да създадат условия за разкриване на случаи на насилие. Освен това в условията на групово работа чрез поставянето на децата в различни ролеви ситуации те се учат на различни социални умения, които им помагат да избягват насилието в ежедневно общуване.

Работено е по **4 случая на деца, жертви на насилие в семейството** от страна на родителите. След извършената работа по повишаване на родителския капацитет на семействата е постигната положителна промяна в поведението на родителите-насилници /основно бащите/ и случаите са приключени. Наблюденията на екипа обаче показват, че постигнатите резултати често са нетрайни и е необходимо да се оказва продължително наблюдение и подкрепа на тези семейства.

В звено „Спешен прием“, което функционира към ЦОП, през 2007 г. са извършени 18 настанявания. При 6 от случаите продължителността на настаняването е за дълъг период от време /над два месеца и половина/. Това даде възможност на екипа не само да осигури храна, подслон, задоволяване на здравните и образователните потребности на децата, но и да извърши успешна работа за разрешаване на проблемите, довели до необходимостта от извеждане на децата от семействата им.

От децата, преминали през КЦ, 15 са се върнали в своите семейства или са настанени при роднини и близки. При 3 от случаите се стигна до настаняване на децата в специализирана институция.

Броят на случаите, по които през 2007 г. ЦОП работи за **превенция на отпадането от училище са 12, а случаите на превенция на противообществените прояви – 14.**

Повече от половината от случаите по превенция на отпадане от училище бяха идентифицирани по време на мобилната работа в селата. Това са деца в начална училищна възраст, които поради слабо владение на български език и недостатъчна училищна готовност се нуждаят от училищна подкрепа. Работата с тях се провежда при посещенията на мобилния екип /по точно определен график/ в помещения, осигурени от кметовете. Направена е оценка на знанията им по български език и математика, определени са затрудненията, които изпитват, и се провежда ежеседмична педагогическа работа.

Беше експериментирана интересна форма на работа за превенция на отпадането от училище и на противообществените прояви – сформирани на група “Деца помагат на деца”. В нея се включиха деца, с които ЦОП работи по това направление, както и деца от масовите училища без поведенчески проблеми. В процеса на груповата работа се работи за подобряване на себепознанието и себеприемането на младите хора при изграждане на тяхната идентичност, за подобряване на комуникативните умения и за мотивирането им за редовно посещение на учебните занятия.

Работата по превенция на отпадането от училище с 5 от децата е приключена успешно – отпадналите от училище са записани в самостоятелна форма на обучение и успешно са преминали поправителни изпити, намалели са отсъствията и са подобрени училищните постижения на децата в риск от отпадане. Приключена е работата по 11 случая на превенция на противообществените прояви – в 9 от случаите успешно.

Мобилната работа се извършва по предварително определен график и направления. Основната и цел е активно издирване на деца в риск, подаване на сигнали към ОЗД и оказване на съдействие за осигуряване на достъп на децата и техните семейства до социални услуги и социално подпомагане, както и директно предоставяне на социални услуги на място.

През първото тримесечие на 2007 г. мобилна работа се осъществяваше в селата Баячево, Дългач, Надарево, Ловец, Здравец, Дралфа, Голямо Ново, Лиляк и Божурка. В резултат от нея към ОЗД бяха подадени сигнали, съдържащи подробна информация за няколко случая на деца в риск: дете с увреждане, нуждаещо се от помощ за социалната му интеграция, деца в риск от отпадане от училище, както и деца в риск от negliжиране и изоставяне. След издаването на направления беше извършена работа по тези случаи, в резултат от която беше подобро положението на децата и семействата.

Въпреки несъмнената полезност на мобилната работа за активно издирване на случаи на деца в риск тя беше преустановена за няколко месеца поради голямата натовареност на екипа на ЦОП /при капацитет 66 клиенти той работи средномесечно с около 150 - 200 клиенти/. Това води до пренатоварване на екипа и крие рискове за понижаване на качеството на предоставяните услуги.

Мобилната работа беше възобновена през м. септември, като обхвана селата Драгановец, Преселец, Черковна и Вардун. Освен вече утвърдилите се форми на работа /срещи с кметовете и други ключови фигури за обмен на информация; идентифициране на случаи на деца в риск; срещи – консултации с клиенти; консултиране и информиране; срещи със семействата на децата, които са застрашени или отпаднали от училище/ бяха включени и нови насоки на дейност:

- оказване на училищна подкрепа чрез директна работа с децата в помещения, осигурени за целта от кметовете на селата
- работа по семейно планиране /запознаване с методите на контрацепция, мотивиране за поставяне на спирали/, която включи не само жените, но и техните мъже
- групова работа с момичета на възраст от 14г. – 18г., бременни, многодетни и самотни майки, насочена към превенция на изоставянето
- информиране за приемната грижа

Дневни групи по интереси

Дневните групи се създадоха с цел организиране на свободното време на децата през лятната ваканция, но поради големия интерес и благоприятните ефекти върху децата функционирането им продължи и през учебната година. Създадени бяха група за компютърна подготовка, група „Аз рисувам“ и група по фитнес.

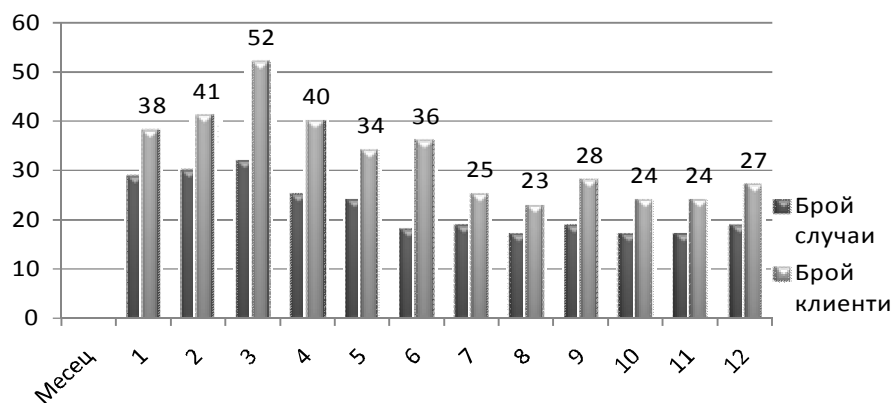
Основната цел на работата в **групата по компютърна подготовка** е осмисляне на свободното време на децата като начин за предотвратяване на противообществени прояви и насилие. В процеса на работа се повишават компютърната грамотност, знанията по софтуерен английски и уменията за безопасна работа в Интернет на децата. В груповата работа са обхванати общо 134 деца. Поради голямото желание за участие в тези групи беше направен опит те да се използват като средство за мотивиране на децата да посещават редовно училище. Въведени бяха условия за посещение на компютърната зала /училищен успех и липса на неизвинени отсъствия/, а на децата с нисък успех бе предложена помощ за наваксване на пропуснатия учебен материал.

Заниманията на **групата „Аз рисувам“ /обхванати 38 деца/ и групите по фитнес /около 30 деца/** се провеждат, като в тях участват съвместно здрави деца и деца с увреждания. Това спомага за подобряване на уменията за общуване и социалната интеграция на децата с увреждания, както и за изграждането на толерантност у другите деца към децата с увреждания.

2. Дневен център за деца с увреждания

През 2007 г. броят на децата, клиенти на ДЦДУ е 55, от които 22 са насочени с направление от ОЗД, а останалите са ползвали услугата по желание на родителите (фигура 4).

Фигура 4. Брой ползватели на Дневния център за деца с увреждания през 2007 г. по месеци

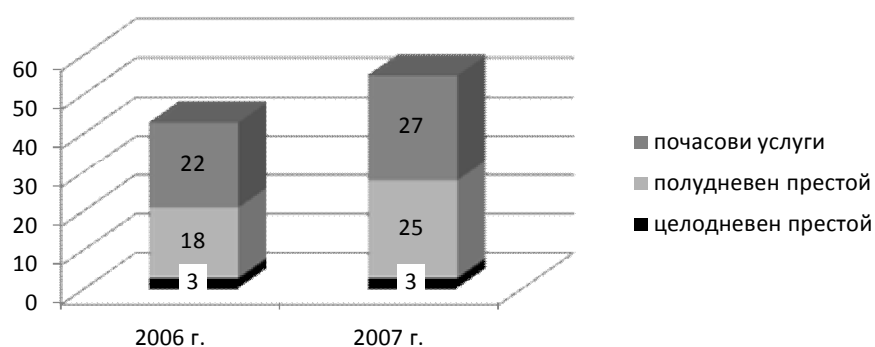

Освен с децата се работи и със семействата им, като са проведени 115 консултации. Разпределението на децата според вида на ползваните услуги е следното:

- 3 от децата са ползвали целодневна грижа
- 25 деца – полудневна грижа,
- 27 деца – почасови услуги /17 логопедични, 9 рехабилитационни, 1 – психологически/.

В сравнение с 2006 г. броят на клиентите се запазва устойчив с тенденция към увеличаване, основно за сметка на полудневните случаи (фигура 5).

Фигура 5. Брой случаи по тип услуги в ДЦДУ за 2006 и 2007 г.

През тази година освен индивидуалната работа се въведе и работа в клубове по интереси, базиращи се на индивидуалните потребности на децата и даващи им възможност да разгърнат таланта и ресурсът си в дадени области:

- В детската работилница за приложни изкуства „**Направи си сам**” се провеждат занимания за развиване на творческото мислене, подобряване на фината моторика, стимулиране на въображението и фантазията. Децата изработват различни предмети, които са изложени в ДЦДУ.
- В клуб „**Здраве**” децата имат възможност да повишат здравната си култура чрез беседи на здравна тематика.
- В клуб „**Музика и танци**” се провеждат часове, в които чрез музиката и танца децата получават шанс да осъществят контакт с другите деца и да изразят своите емоции.
- В клуб „**Опознай света**” получават познания в областта на географията, практически умения по ботаника, разясняват им се правилата за движение и безопасност.
- В спортен клуб „**Спешъл Олимпикс**” се провеждат спортни занимания, игри и състезания както в зала, така и на открито с цел да подпомагат физическото развитие на децата. В клуба беше проведена и индивидуалната подготовка на дете от ДЦДУ, което участва в Специалните олимпийски игри в Китай и беше отличено с медал.
- През летния сезон беше сформирана **група по фитнес**, състояща се от 30 деца, разпределени в 5 групи, в които освен ползвателите на центъра се включиха и здрави деца. Това допринесе за подобряване на общуването между децата, както и за развиване на по-толерантно отношение към децата и хората с увреждания.
- Проведоха се профилактични прегледи за гръбначни изкривявания с над 30 деца от предучилищна и начална училищна възраст, в резултат на което бе формирана **група за изправителна гимнастика**.
- През изтеклата година се работи по **програма, насочена към подобряване на социалната интеграция на децата**. Тя включва празненства и други дейности/ екскурзии, празненства, рождени дни, карнавал/, в които взеха участие и деца от ДДМУИ, ПУ, СОУ за ДУС и други училища и детски градини.
- С цел **развитие на битовите и трудови умения** се провеждат практически занимания по градинарство, домакинстване, обучения по пазаруване и планиране на покупки, боравене с пари и етикет на поведение.

През 2007 г. започна **работа в ДДМУИ – с. Стража** с цел да бъде подпомогнат персоналет за повишаване на качеството на грижата и подобряване на процеса на индивидуално планиране. Предложено беше с участието на професионалисти от КСУ да се провеждат мултидисциплинарни екипни срещи, на които да се обсъждат и приемат индивидуални планове за грижа на децата. В рамките на няколко месеца социален работник и психолог посещаваха ежеседмично ДДМУИ – Стража, където провеждаха наблюдения и директна работа с децата, насочени към оценка на потребностите им. Въпреки проведените срещи и разговори с директора на дома все още не е постигнато общо разбиране за съдържанието на съвместната работа. Все още не може да се постигне създаването на истински мултидисциплинарен и мултиинституционален екип, в който представителите на дома и на КСУ да работят заедно. Постигането на тази цел е дълъг процес, началото на който е поставен чрез

осигуряването на достъп до децата в дома и създаването на условия за работа с тях. Крачка към постигането и е съвместната работа на ОЗД и КСУ за актуализиране на плановете за действие на децата. В плановете се набелязват услуги, които да се предоставят на от КСУ – както при посещения на децата в комплекса, така и при работа на място в дома.

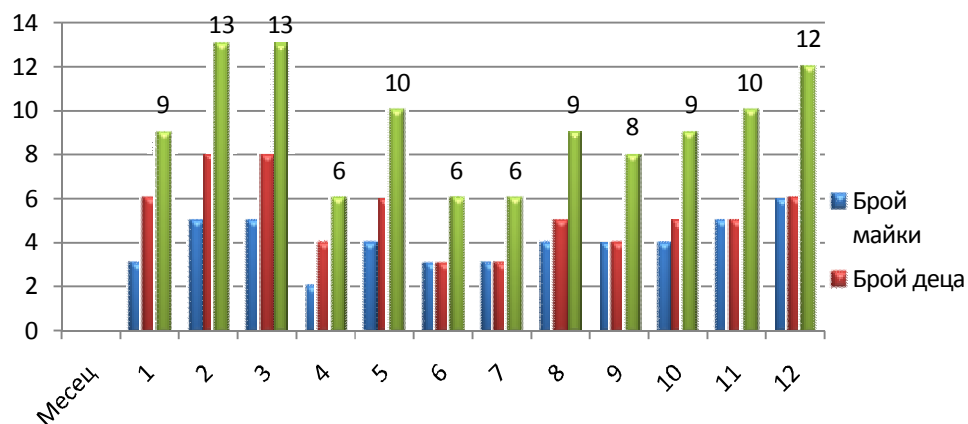
На две от децата бяха предоставени услуги в ДЦДУ, насочени към стимулиране на развитието, повишаване на самостоятелността и подобряване на социалната интеграция. Те включваха работа за изграждане на битови и трудови умения, логопедична работа, занимания за развиване на фината моторика, здравно и полово възпитание. Децата посещаваха центъра два пъти седмично в продължение на три месеца, което им предостави възможност да се срещат и общуват с други деца.

На 3 декември в КСУДС се проведе детски карнавал по случай Международния ден на хората с увреждания. На карнавала присъстваха 50 деца, придружени от техните родители и възпитатели /включително и деца от ДДМУИ – Стража/. За празника беше подготвена специална програма, в която участваха децата от музикална формация „Детски смях“, танцов ансамбъл за народни танци към Центъра за работа с деца, ученическият хор към II СОУ Проф.”Н.Маринов”. Акцентът в програмата беше представянето на актьори от Куклен театър гр.Търговище на пиеса със специална драматургия, подходяща за деца с увреждания.

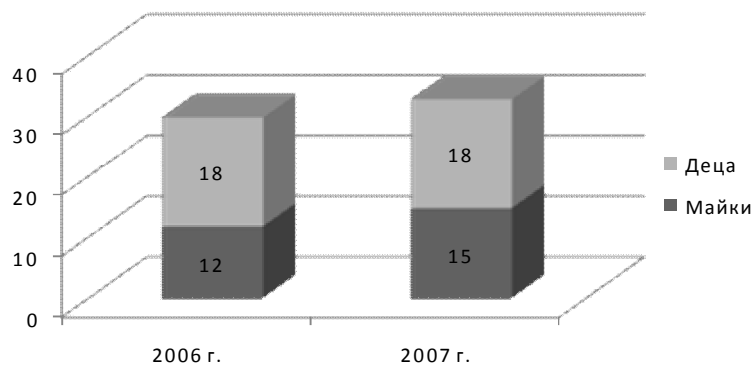
3. Звено „Майка и бебе”/ЗМБ/

През отчетния период екипът на Звено „Майка и бебе” работи с 2 бременни, 13 майки и 18 деца (фигура 6 и 7). Ползвателките на ЗМБ са насочени основно от ОЗД Търговище, но също и от други ОЗД /Стражица, Разград, В. Търново и Трън/. Забелязва се тенденция за увеличаване на броя на майките, настанени в ЗМБ поради домашно насилие /пет от майките и едната бременна за едногодишния период/.

Фигура 6. Брой ползватели на Звено „Майка и бебе” през 2007 г. по месеци

Фигура 7. Сравнителна таблица на ползвателите на в ЗМБ (майки и деца) за 2006 и 2007 г.

С майките и децата се работи според утвърдената методология, като им се предоставят подслон и условия за грижи за детето, съдейства се за задоволяване на здравните им потребности. Основните дейности на екипа са насочени към създаване и заздравяване на връзката майка – дете, подобряване на родителските умения и на уменията на майката за самостоятелен живот. Работи се и за задоволяване на индивидуалните потребности на децата, включително и училищна подкрепа на по-големите деца. Екипът влага много време и усилия в работата за подготовка на успешната социална интеграция на двойките майка дете след излизането им от ЗМБ, като съдейства и посредничи пред различни институции за намиране на работа и жилище, а в някои случаи участва в подкрепата и след напускането им. Особено полезна в това отношение се оказва сформиранията група за взаимопомощ от бивши и настоящи ползвателки. Като успех през изминалата година може да се отбележи интересът, който екипът успя да събуди в част от майките към темата за семейното планиране, по която се работеше както индивидуално с майките, настанени в звеното, така и с посещаващите групата за взаимопомощ. В резултат на това на две от майките бяха поставени спирали.

Екипът се стреми да работи в тясно взаимодействие с ОЗД, като инициира провеждането на екипни срещи за обсъждане на случаите. Особено необходимо е ОЗД да изпълнява ролята си на водещ случая при решаване на въпроси, свързани с осигуряване на здравното обслужване на майките и децата, както и при подготовката на напускането им. На практика, в повечето случаи, екипът на ЗМБ сам решава възникналите трудности при осигуряването на необходимите изследвания и избор на личен лекар, както и за осигуряване на подходящи жилищни условия след напускането на ЗМБ.

Изпълнение на комуникационната стратегия за повишаване на обществената чувствителност към проблемите на децата и семействата в риск и за въвличане на местната общественост за решаването им

1. Срещи и работа с институции

МСС – България и екипът на КСУ работи активно за създаване на ефективни партньорски отношения с всички институции и организации, имащи отношение към грижата и закрилата на децата. С цел активното им включване в решаване на проблемите на децата и семействата в риск са проведени редица срещи с представители на общината, на РЦЗ и РЗОК, лечебни заведения, РИО, с директори на училища и педагогически съветници, директори на детски градини, с МКБППМН, с директорите на специализираните институции на територията на общината и областта, с представители на Центъра за работа с деца, както и с неправителствени организации, работещи на територията на общината. В изключително тясно партньорство се работи с отделите за закрила на детето на територията на областта. В работата по случаи, насочени с направление от ОЗД, периодично се провеждат екипни обсъждания, както и срещи за обсъждане на важни аспекти от съвместната работа. Така например при подготовката на кампанията по приемна грижа беше проведена работна среща с представители на ОЗД гр.Търговище, ОЗД гр. Омуртаг, директора на ДМСГД гр. Търговище и директора на ДДЛРГ гр. Омуртаг с цел обсъждане на развитието на приемната грижа и постигане на договорености за ролята на всяка от изброените институции в кампанията.

Пример за ефективността на подхода, при който се търси активното съдействие на институциите и участието на хората от общността е извършената успешна работа за подобряване на условията на живот в ромската махала на с. Баячево. След като по време на мобилната работа се установи, че поради липсата на водопровод се използва вода, негодна за консумация, социален работник от ЦОП започна работа за решаване на проблема, в която успя да включи както населението на квартала, така и отговорните институции, като предприе следните действия:

- информиране и консултиране на населението за риска за здравето при консумиране на замърсената вода;
- насочване към инициативи за решаване на проблема чрез общи действия /събиране на подписи; търсене съдействието на кмета, ВиК – гр. Търговище и ДСП за отпускане на еднократна помощ за закупуване на ВиК материали/
- придружаване на жител на квартала до ВиК гр. Търговище за представяне на проблема;
- посредничество и съдействие при подаване на документи за прекарване на ВиК – инсталация /написване и подаване на молба, попълване и подписване на договор за откриване на партида, срещи и разговори със служителите на ВиК/;
- посещение в кметството с цел включване на кмета за решаване на проблема

В резултат от извършената работа семействата от цялата ромска махала на селото /включително и клиентите на ЦОП/ са захранени с течаща питейна вода

2. Кръгли маси и семинари, организирани с участието на МСС – България и КСУ - Търговище

На 04.12.2007г. по инициатива на МСС – България се проведе **Регионална кръгла маса по превенция на изоставянето на деца на ниво родилен дом**, в която

участваха представители на МСС – България, на КСУДС – Търговище, на Регионална дирекция „Социално подпомагане”, директорът на „Социално подпомагане” – Търговище, началниците ОЗД и социални работници от ОЗД – Търговище, Попово, Омуртаг и Антоново, представители на здравната система – Регионален център по здравеопазване, лекари и акушерки от акушеро-гинекологичните и педиатрични отделения на многопрофилните болници на територията на областта /Търговище, Попово, Омуртаг/ и на ДМСГД – Търговище. Срещата премина при висока активност на всички участници и при голям интерес от страна на медиите. Представено беше проучване, извършено от КСУДС, за честотата и причините за изоставянето на новородени на ниво родилен дом в Търговище и в областта. Беше направен анализ на проблема от гледните точки на системата за закрила на детето и на здравната система и бяха направени изводи и препоръки за подобряване работата по превенция на изоставянето на деца на ниво родилен дом. Основният извод от обсъжданията беше, че е изградена много добра мрежа на взаимодействие между родилно отделение, ОЗД, КСУДС в гр.Търговище, докато в останалите градове в областта има необходимост от подобряване на партньорството. Възникна идея за включване на КСУДС в работа по подобряване знанията по семейно планиране и репродуктивно здраве сред младежи в училищата и във високорискови общности.

КСУ беше домакин на проведения в Търговище “Пътуващ семинар за съдии, социални работници и експерти в областта на закрилата на детето”, организиран от Фондация „Детски правен център” и проведен от Никълъс Крайтън, детски съдия от Лондон. В семинара участваха над 50 души от Търговище и областта – представители на системата за закрила на детето, съдии, полицаи, както и социални работници от КСУ. Семинарът допринесе за по-добро разбиране на понятието „най-добрия интерес на детето” и за ролята и съвместната работа на различните институции.

На 10. 10. 2007 г. в КСУДС – Търговище се проведе среща на всички Звена „Майка и бебе” в Северна България – Русе, Шумен, Търговище и Габрово. Представена беше Методиката за условията и начина на предоставяне на социалната услуга Звено “Майка и бебе”, в разработването на която участваха представители на МСС – България. Участието им в екипа за разработването на методиката, както и изборът на КСУ – Търговище за домакин на срещата е признание за ефективността на работата в Звеното „Майка и бебе” – Търговище.

3. Участие на представители на КСУ в проекти и работни групи на други организации

Представители на КСУ все по-често получават предложения за участие в проекти на други организации, както и покани за участие в работни групи, насочени към проблемите на уязвими групи деца, което показва признание от страна на партньорите за нарастващата роля на комплекса и за професионализма на работещите в него .

Членове от екипа на ЦОП са активни участници в проекта “Мултидисциплинарен отговор като неразделна част от лечението на последствията от сексуално насилие над деца. Консултативна и превантивна програма за сексуално малтретирани деца.” на фондация “Център Надя”, както и в проекта “Да покажем насилието, за да не ни се случи”.

Представител на комплекса участва в съвещание на Областния съвет по наркотични вещества за разглеждане и одобрение на плана за дейността му за

календарната 2008г., както и в работна група към РДСП за изработване на проекти за реформиране на институционалната грижа в домовете на територията на област Търговище.

4. Кампания по приемна грижа

В последните два месеца от годината се проведе кампания с цел популяризиране и повишаване на интереса на обществеността към приемната грижа и за набиране на кандидати за приемни родители. Кампанията беше внимателно подготвена, като в тясно сътрудничество с ОЗД се анализира състоянието на приемната грижа в областта и нагласите на обществеността и на различните институции. Бяха определени целевите групи, към които да се насочи кампанията /учители, останали без работа; млади пенсионери; трудово незаети граждани; професионалисти, работещи с деца/, каналите, по които да се достигне до тях, посланията на кампанията и начините на предаването им. Разработени бяха рекламни материали /плакат, дигитална, флайер, радиоклип/. Кампанията стартира в деня на Конвенцията за правата на детето с празник, организиран в центъра на града. При разпространението на рекламните материали активно се включиха доброволци от Българския младежки червен кръст. Публикувани бяха материали в местната преса, излъчени интервюта и предавания в регионалните електронни медии. Започна масираното провеждане на информационни срещи с различните целеви групи, което продължава и досега, както и излъчването на радиоклипа.

Кампанията имаше много голям ефект и резултатите от провеждането и са изненадващо добри. До момента 14 семейства са заявили желанието си да станат приемни родители, а други проявяват интерес и отправят запитвания към ОЗД и КСУ. Горещата телефонна линия, предвидена като ГТЛ за деца, жертви на насилие, в момента функционира основно като ГТЛ по приемна грижа.

Обучение, супервизия, работа за поддържане и повишаване на качеството на услугите

МСС – България в ролята си на доставчик на услугите в КСУ отдава изключително значение на работата по повишаване на квалификацията на персонала чрез осигуряване на продължаващо обучение. Провеждат се вътрешни обучения на екипите по теми, планирани предварително, както и по проблеми, възникнали в процеса на работата, като при необходимост се канят външни лектори.

През годината са осигурени обучения на почти всички членове на екипа на КСУ. По-важните от тях са:

	Обучение	Участници
1	Едноседмично обучение, организирано от МСС – България, за обучение на обучители за подготовка за самостоятелен живот на младежи, напускащи специализираните институции за деца с цел успешна интеграция и професионална реализация,	Психолог от ЦОП

	проведено от МСС – България в гр. В. Търново,	
2	Информационен семинар, организиран от ФИЦЕ, на който са представени модели за работа с младежи с противообществени прояви на водещи в това направление холандски организации.	Социален работник от ЦОП
3	Обучение ” Работа с деца, напускащи ДОВДЛРГ”, проведено от МСС – България	Екипът на ЦОП
4	Двудневно обучение „Ефективното взаимодействие в изпълнителния екип”, проведено от сдружение „Самаряни”	Целия екип на КСУ
5	Двудневен стаж в КСУ – Ст. Загора за проучване на опита на водещата международна организация Арк и „Самаряни” по развитие на приемната грижа	двама социални работници от ЦОП
6	Двудневно обучение на тема “Работа със семейства”, организирано от МСС – България, проведено от висококвалифициран фамилен терапевт	Екипът на КСУ, както и ОЗД
7	Тридневен семинар «Социална и културна медиация – работа с деца от малцинствен произход» в гр. Варна, организиран в рамките на международен проект Netink.	Двама представител и на ЦОП
8	Двудневен семинар "Правни аспекти на защитата на деца от насилие и сексуално насилие над деца. Законодателство и институции. Функции.", организиран от Фондация “Център Надя”	Представител и на ЦОП
9	Двудневен семинар «Възможности за устойчиво прилагане на Закона за домашното Насилие», организиран от Фондация “Център Надя	Трима представители на ЦОП
10	Обучение в СОУ за деца с нарушено зрение - гр.Варна за повишаване на знанията и запознаване с практики за работа с деца с нарушено зрение	Представители на екипа на ДЦДУ
11	Обучение в Карин дом - гр.Варна на тема:”Хиперактивност и поведенчески проблеми, Синдром на Даун”.	2 представители на екипа на ДЦДУ
12	Семинар, организиран от МТСП и ФРД на тема „Антидискриминационно законодателство в България - дискриминация по признак увреждане”	2 представител и на екипа на ДЦДУ

13	Обучение по противопожарна безопасност	Целият екип на КСУ
14	Пътуващ семинар за съдии, организиран от фондация „Детски правен център“ е проведен от английски детски съдия	Ръководителите на звена в КСУ

През годината бяха проведени две **работни срещи за обмяна на опит** между комплексите за социални услуги – гр. Търговище и гр. Стара Загора и управляващите ги организации – МСС – България е сдружение „Самаряни” – Ст. Загора.

Първата среща, проведена през м. юли, имаше за цел да се обсъдят и съпоставят практиките, развити от двете неправителствени организации, управляващи тези комплекси в работата по превенция на изоставянето, включително и в Звено „Майка и бебе” и да се набележат мерки за повишаване на качеството на услугите и за подобряване на ефективността на работата. Срещата помогна на двата екипа да направят задълбочена оценка на качеството и ефективността на работата си и да обменят идеи за по-нататъшното им подобряване, а също да обсъдят възможностите за прилагане на добрите практики от двата комплекса.

Втората среща се проведе през м. декември. На нея беше обсъдена работата по приемна грижа и по специално по провеждането на рекламни и информационни кампании, както и работата с деца с увреждания, отглеждани в домове за деца с увреждания. На срещата бяха поканени и представители на ЦСРИ – В. Търново, ЦОП - Дряново и РРЦОП – В. Търново, които в рамките на проекти по програма ФАР развиват сходни социални услуги.

Ръководителят на ЦОП взе участие в среща на всички Комплекси за социални услуги, иницирана от МСС – България и Сдружение «Самаряни», проведена в МТСП, на която бяха разисквани добрите практики и трудностите във взаимодействието между ОЗД и КСУДС.

Представител на ЦОП участва в конференция на тема «Подобряване грижите за децата и възрастните - жертва на насилие» , проведена в гр.Сибю – Румъния и имаше възможността да се запознае с различни видове социални услуги за деца в Румъния. Посещението бе осъществено в резултат на работата на социални работници на КСУДС в проект на НПО – гр.Търговище «Да покажем насилието за да не ни се случи».

През отчетния период МСС-България продължи да подпомага персонала за ефективна организация и качествено предоставяне на отделните услуги чрез консултации, методическо ръководство и супервизия.

Провежда се вътрешен контрол на организацията на работата и на качеството на услугите и се дават методически указания за подобряването им.

Персоналът получава периодично, два пъти месечно индивидуална и групов професионална супервизия както от експерти от МСС – България, така и от експерти от други организации с опит в предоставянето на услуги за деца и семейства.

Беше въведена система за ефективно наблюдение и контрол на работния процес при работа с компютър на работното място, която има за цел провеждане на дисциплинарната политика, етика и изпълнението на наредбите за вътрешен ред и

сигурност на работното място; внедряването на нови методи и подходи за постигане на организационна устойчивост и развитие в работния процес.

“ЗАЩИТЕНО ЖИЛИЩЕ ЗА МЛАДЕЖИ, НАПУСКАЩИ ДДЛРГ И В РИСК ОТ ОБЩНОСТТА” – В. ТЪРНОВО

Управление на социалната услуга.

Главна задача на управлението на социалната услуга „Защитено жилище за младежи, напуснали Домовете за деца”, е предоставянето на услуга с високо качество, ефективност и ефикасност, чрез която се постига основната цел на услугата, а именно: подкрепа и съдействие за успешна социална интеграция и професионална реализация на младите хора на базата на стимулиране и развитие на личностните им ресурси, създаване на връзки и сътрудничество с местните институции и общността.

И през 2007г., МСС – България продължи да предоставя услугата на базата на добрите практики, създадени в рамките на Проект КЛИП-2003-2006. Продължава функционирането на междуинституционалната „Оперативна група”, създадена в рамките на проекта, под формата на Консултативна комисия за прием на клиенти в ЗЖ към Директора на ДСП - В. Търново. Тази форма на взаимодействие между професионалистите от различни институции се оказва изключително полезна, тъй като в нея се обсъждат не само въпроси, пряко свързани с приема на съответния младеж, но и сложни ситуации, възникващи в ежедневното функциониране на ЗЖ. Понякога се търсят решения не само по отношение на потребителите на услугата, но и такива, които подпомагат екипа ѝ за по-ефективна работа. През изминалата година основен проблем, с който се сблъска комисията, бе нереалистичната представа относно същността на услугата, която имат младежите, идващи от други населени места. Друг сериозен проблем бе липсата на достатъчно информация в социалните доклади на ДСП от други общини относно ресурсите и слабите страни на младежите, които кандидатстват за ползване на услугата, което затрудни вземането на достатъчно обосновано решение от Комисията. Поради тази причина Комисията взе решение да изисква допълнително от Дома за деца, от който идва съответният младеж, психолого – педагогическа характеристика, която да улесни вземането от нея на информирано решение.

На базата на анализа на най-често срещаните инциденти и пропуски в правилата за вътрешен ред, МСС – България разработи подробна Програма за провеждане на инструктаж по безопасност и противопожарна охрана. За младежите бяха изработени специални Правила, които стават неотменна част от Декларацията за първоначален инструктаж, подписвана от всеки потребител при настаняването в ЗЖ.

В съответствие с принципите на „добрата практика” и стандартите за услуги в общността, МСС-България организира и проведе две срещи между екипите на социалните услуги и ДДЛРГ в трите пилотни по КЛИП общини - В. Търново, Севлиево и Ловеч. Първата бе през месец март 2007 г. На нея бяха обсъдени практиките в услугите, споделян беше опитът на персонала, както и наблюденията на мониториращите експерти на организацията с оглед на идентифицирането на най – добрите подходи за работа с целевата група. Акцентът бе поставен върху дейностите с младежите, настанени в изградените по Проект „КЛИП” „Защитени пространства”в Домовете, и приемствеността в работата на професионалистите с оглед преминаването на ДДЛРГ на подчинение на съответните общински администрации. Втората среща бе проведена в началото на месец

септември 2007 г. Основан задача бе да се направи преглед на основните моменти в работата на услугите с оглед изготвяне на проект на стандарти за качество на „Защитено жилище за младежи в риск”. Всеки екип представи задълбочен анализ на двегодишната си работа, най-често срещаните трудности и съответно успехи. Бяха потърсени тези моменти във функционирането на услугата, по които тя се разграничава от методиката на „Защитено жилище за лица с ментални увреждания”. Бе направен опит да се схематизират основните моменти и да се разработи рамка на стандарти за качество.

1. Предоставяне на социалната услуга. Основни резултати.

През 2007г. през ЗЖ са преминали 13 ползвателя, от които 8 момичета и 5 момчета. За същия период от услугата са изведени 10 младежи, от тях двама са напуснали по собствено желание, трима са изведени поради системно нарушаване на Правилника за вътрешния ред и 8 са напуснали поради изпълнение целите на индивидуалния план за самостоятелен живот. Възрастта на младежите е между 18 и 22 години. Средният престой в ЗЖ е 6 месеца, като най-краткият е 1 месец, а най-дългият - 11 месеца. Преобладаващата част от младежите (80%) са напуснали ДДЛРГ-В.Търново, а останалите са от ДДЛРГ-Попово и Асеновград.

След кратък престой в ЗЖ 70% от младежите (9 души) са започнали работа, като 7 от тях (78 %) са имали сключен трудов договор. Само 2 от младежите (15%) за времето на престоя си не са могли да започнат работа. Основните проблеми за добра професионалната реализация са нежелание да се работи по придобитата по време на средното образование специалност, неувереност в собствените възможности, слаба мотивация за личностна промяна, демотивиране при отказ на работодател, както и липса на допълнителни умения, изисквани от работодателя - владеене на чужд език, компютърна грамотност.

Работата с младежите, след приемането им в ЗЖ, следва определена процедура, изработена и апробирана в периода на функциониране на услугата:

1. Обща среща на младежите с целия екип на ЗЖ и ЦСРИ за запознаване и разясняване на длъжностите и функциите на професионалистите. Представяне на отговорния за всеки от младежите член на екипа.
2. Обсъждане и подписване на Договорите за ползване на социалната услуга.
3. Наставяване на младежите в жилището, съставяне на протокол на наличното имущество и инструктиране за безопасно и икономично използване на електроуредите.
4. Договаряне на правилата за живот в жилището между младежите с посредничеството на екипа.
5. Разясняване на начините за отпускане, изразходване и отчитане на финансовите средства, предоставяни на младежите от Доставчика.
6. Обсъждане на начина за формиране и плащане на таксата за ползване на социалната услуга.
7. Съвместно пазаруване с младежите, ориентиране в магазинната мрежа.
8. Придружаване на младежите за промяна на настоящ адрес и регистрация в Д “БГ”, избор на личен лекар.

9. Регулярни групови срещи за мониторинг на отношенията между потребителите и представяне на месечните сметки за консумативи.
10. Регулярни посещения в жилищата за проверка на хигиенно-битовите условия.
11. Изграждане на доверителна връзка и оценка на потребностите съвместно с младежа.
12. Изготвяне и периодично преразглеждане на план за предоставяне на социалната услуга и на индивидуални планове за действие.

Младежите, напуснали ЗЖ, живеят самостоятелно – с приятели, братя/сестри или интимни партньори. Към настоящия момент всички те са трудово заети, макар че някои нямат сключен трудов договор.

2. Продължаващо обучение за персонала на ЗЖ.

През отчетния период МСС-България продължи да подпомага персонала, чрез предоставяне на допълнителни обучения за придобиване на професионалната компетентност на специалистите. Администраторът на услугата беше включен в тренинг – обучение за обучители, организирано и проведено от организацията с оглед въвеждане в ДДЛРГ на подхода „умения за живот”. През 2007 г. администраторът на услугата участва като обучител на професионалистите от 5 ДДЛРГ за въвеждане на подхода и обучение на младежите в умения за самостоятелен живот.

През м. април екипът на услугата бе включен в двудневно обучение на тема: „Фамилна терапия и медиация”.

През м. септември и декември екипът бе включен в две еднодневни срещи за обмяна на опит по темите: Превенция на изоставянето на деца, Приемна грижа, Работа с деца, настанени в специализирани институции, проведено с екипите на КСУДС-Търговище, Ст.Загора, ЦОП-Дряново и В.Търново.

Двама социални работници от екипа на ЗЖ взеха участие в семинар на тема „Социална интеграция на младежи, напускащи специализирани институции”, организиран от НЦСР. Представен бе моделът CLIP и дейностите на социалните услуги „Защитено жилище” и „Център за социална рехабилитация и интеграция”. Беше обменен опит с колеги от други общини относно подготовката на младежите за напускане на институция. Обсъдени бяха необходимите промени в законодателството и обществените нагласи. Членове на екипа на ЗЖ участваха през м.юли в публичното обсъждане на проекта за Национална стратегия за детето 2007 – 2017 г., организиран във В. Търново.

Анализът на резултатите от предоставянето на услугата показва, че тя успешно изпълнява своето предназначение – подкрепя за социалната интеграция и професионална реализация на младежите и затова тя получава добра оценка от партньорските институции и общността.

II. Работа в мрежата на Международна социална служба в качеството ѝ на кореспондент за разрешаване на социални проблеми на български граждани, които се намират във втора страна.

Основните причини, поради които се търси съдействие от МСС-България са:

- Проблеми, свързани с упражняване на родителски права и задължения,

когато детето е задържано от единия родител в трета страна – напр. Разделени/разведени родители, единият от които живее в чужбина, а другият родител, който живее в България, изисква социален доклад за родителския капацитет на другия родител с оглед промяна на родителската отговорност.

- **Български граждани, кандидат-осиноводители**, които живеят в чужбина и искат да осиновят дете от България;
- **Деца в риск** (от чужденци, обикновено от Великобритания, за деца, които са negliжирани от своите родители в България или български деца, които са negliжирани от своите родители в чужбина);
- **Отвлечане на дете;**
- **Трафик на деца;**
- **Насилие над дете в приемащата страна.**

През 2007 година МСС-България е работила по 60 случая, от които 28 –нови, 32 - активни от предходни години. Само 3 случая са затворени през годината. Случаите са засегнали общо 184 души. Около половината от случаите (32) са по сигнали, постъпили от Българска страна: от тях 12 са по сигнал от ДАЗД, 12- от ОЗД, 2 – от съда и 6 – от физически лица. Останалите случаи (28) са по сигнал на мрежата на МСС, като Гърция е страната, от която МСС-България е получила най-много сигнали, следвана от Великобритания, Италия, Швейцария и Испания .

Таблица 1

Страни, от които МСС-България е търсила съдействие

Страна	От кого се иска подкрепа	Случаи
България	ДАЗД	12
	ОЗД	12
	съд	2
	физич. лица	6
		32
Гърция	Мрежа на МСС	8
Великобритания	Мрежа на МСС	6
Италия	Мрежа на МСС	5
Австралия	Мрежа на МСС	1
Украйна	Мрежа на МСС	1
Словакия	Мрежа на МСС	1
Южна Африка	Мрежа на МСС	1
Испания	Мрежа на МСС	2

Кипър	Мрежа на МСС	1
Швейцария	Мрежа на МСС	2
Общо		60

МСС-България е помогнала при разрешаване на трансгранични социални проблеми в областта на родителската отговорност, детско благосъстояние, осиновяване, трасиране на произход, отвлечане на деца, изготвяне на документация (Таблица 2)

Таблица 2

Категория	Проблем	Брой случаи
Миграция		1
	Репатриране	1
Родителски права		15
	Попечителство	15
Закрила на детето		18
	Благосъстояние на детето	15
	Насилие над дете	3
Осиновяване		11
	Проучване на кандидат-осиновители – български граждани, които живеят в чужбина	7
	Проследяване на осиновяването	2
	Разрешение за осиновяване	2
Трасиране и събиране на семейства		7
	Търсене на произход	5
	Възстановяване на контакт	2
Отвлечане на деца		4
	Превенция	2
	Отвлечане на дете/липсващи деца	2
Здраве/Правни въпроси	Документация	3

Семейно благосъстояние	Консултиране	1
	Общ брой случаи	60

Както се вижда от таблицата голям брой от предоставените услуги през 2007 г. по случаи (18) са свързани с благосъстоянието на детето и включват изготвяне на социален доклад, социално проучване, деца и семейства в риск и др. Работата на МСС-България бе насочена към установяване на контакт със съответното ДСП/ОЗД за проучване и оценка на семейната среда на детето в България, изготвяне на социален доклад и предоставянето му в приемащата страна, подкрепа за връщането на детето в страната, изработване на план за реинтеграция в семейството, др.

В областта на родителските права (15 случая), МСС-България оказва съдействие чрез предоставяне на социален доклад, необходим за решението на съда, относно средата, в която живее и се развива детето, оценка на родителския капацитет за посрещане на потребностите на детето на родителя, който упражнява родителските права. Организацията работи по същия начин и за възстановяване на контакта на родител с дете, което живее в чужбина с другия родител.

МСС-България оказва съдействие при случаи на отвличане на деца с оглед на тяхното откриване и събиране на семейството.

III. Участие в Конференции, междуведомствени работни групи и различни форуми за обсъждане и развиване на политиките за деца в страната.

Като най-важното събитие в тази насока през 2007 г. МСС-България определя инициативата на НПО, активни в областта на правата на детето и предоставянето на социалните слуги, да обединят усилията си в подкрепа на МТСП и АСП за закриване на ДДМУИ- Могилино. В резултат от съвместната работа бе разработен проект „Децата първо”, изпълняван от фондация „За нашите деца”, чрез който бе подобрена грижата за децата в дома, бе направена специализирана оценка на потребностите на децата и планирани необходимите за тях услуги.

Друга съществена инициатива на организацията бе направеното към МТСП предложение за обединяване на услугите ЗЖ и ЦСРИ в една услуга. МСС-България предложи и апробираната в рамките на проект КЛИП методология за функционирането на услугата. До края на м. септември 2007 г. бяха проведени 3 работни срещи с представители на министерството и АСП- през м. април, юни и август. На последната среща взе участие и зам.министър Иванка Христова. Бе обсъдена необходимостта след въвеждане на новата услуга в Правилника за прилагане на ЗСП да бъде изработен нов финансов стандарт, който да влезе в сила от 1 януари 2009г. На 28.11. 2007 г. излязоха промените в ЗСП, които включват както „Наблюдаваното жилище”, така и ЗЖП, което е наречено „Преходно жилище”. На този етап, предложението да бъде намалена таксата за младежите, ползващи услугата ЗЖ от 50% на 30% все още се обсъжда.